

DEM FÅR FISKA?

FÖRDELNINGEN AV FISKEMÖJLIGHETER
I EU: S MEDLEMSSTATER

FISKBESTÄNDEN ÄGS INTE AV
NÅGON MEN ALLA VILL UTNYTTJA
DEM. SÅ HUR BÖR TILLTRÄDET TILL
FISKBESTÄNDEN BESTÄMMAS?

I EU HAR MEDLEMSSTATERNA
BESVARAT DEN FRÅGAN
MYCKET OLIKA, OCH MÅNGA
OLIKA SYSTEM ANVÄNDS. VI
ANALYSERAR TOLV LÄNDER I
DETALJ OCH KONSTATERAR ATT
INGET AV DEM FÖRVALTAR SITT
FISKE HELT I DET ALLMÄNNAS
INTRESSE, TROTS SYSTEMENS
OLIKA UTFÖRMNING.
I DEN HÄR RAPPORTEN
BESKRIVER VI DESSA SYSTEM
MED FISKEMÖJLIGHETER. VI
BEDÖMER DÉRAS RESULTAT MOT
UPPSTÄLLDA MÅL OCH AVGER
REKOMMENDATIONER OM
REFORMER.

Mycket har skrivits om riskerna med överfiskning och, omvänt, de stora vinsterna – miljömässigt, ekonomiskt och socialt – med att förvalta fiskbestånden på högre beståndsnivåer för att säkerställa uthålliga fångster. Men långt mindre är känt, och det är långt svårare att hitta fakta, om den likaså omdebatterade frågan om vem som ges rätt att fiska. Den här rapporten undersöker hur tolv EU-medlemsstater fattar det beslutet – och de konsekvenser som detta kan få.

Antingen det gäller fiskesamhällen som försvinner längs kusten, kontroversen om ständigt större fabrikstrålare eller oron över privatiseringen av en allmän resurs, handlar många av de frågor som rör dagens fiskeriförvaltning om hur resursen delas upp, inte bara om kvantiteter.

För att utforska frågan om fördelning av fiskemöjligheter analyserar vi tolv EU-medlemsstater i detalj: Belgien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Irland, Italien, Nederländerna, Polen, Portugal, Spanien, Sverige och Storbritannien. De system med fiskemöjligheter som används skiljer sig avsevärt åt. Samtidigt som fiskarna i Belgien och Nederländerna fiskar efter delvis samma arter i samma vatten, är det som förvaltningsstrategi en enorm skillnad mellan det förra landets statligt fastställda kvoter och marknaden för äganderätter i den senare landet.

För att bedöma huruvida ett system med fiskemöjligheter är framgångsrikt använder vi en ram med tolv mål (se tabellen nedan). Utan att ange en exakt modell för allt fiske bör ett framgångsrikt system uppnå dessa mål, så att fiskarna kan försörja sig och allmänheten gagnas samtidigt som en god beslutsprocess garanteras.

MÅL	BESKRIVNING
TRYGGT	Fiskemöjligheter förser fiskarna med en uthållig, långsiktig andel av (ett) fiskbestånd
FLEXIBELT	Fiskarna kan få tillgång till nya fiskemöjligheter eller byta befintliga fiskemöjligheter
TILLGÄNGLIGT	Nyttillkomna fiskare beviljas fiskemöjligheter när de inträder i näringen
LIVSKRAFTIGT	Verksamheterna är ekonomiskt livskraftiga och arbetstagarna har anständig lön
SKÄLIGT OCH RÄTTVIST	Fiskemöjligheterna fördelas rättvist och unika behov prioriteras
OFFENTLIGT ÄGT	Fiskbestånden och fiskemöjligheterna förblir offentligt ägda.
UPPFYLLER REGERINGENS MÅL	Regeringarna använder fiskemöjligheterna för att uppfylla nationella och EU-politiska mål
BEGRÄNSADE OFFENTLIGA UTGIFTER	Kostnaden för att administrera systemet med fiskemöjligheter betalas av fiskerinäringen.
TILLVARATAR RESURSRÄNTAN	Som en allmän resurs tillvaratas en del av resursräntan
ÖPPET OCH ANSVARSFULLT	Beslutsfattandet om fördelningen av fiskemöjligheter är öppet och ansvarsfullt
OBJEKTIVT	Fördelningen av fiskemöjligheter följer en systematisk och rättvis process
RÄTT STYRNINGSNIVÅ OCH REPRESENTATIVT	Styrningen ger lokala institutioner inflytande och innefattar inkluderande representation av berörda parter

När de system som används bedöms utifrån dessa mål framkommer ett spektrum av resultat bland de analyserade medlemsstaterna: varje system uppvisar vissa positiva resultat, men samtliga system även allvarliga utmaningar. I samtliga medlemsstater visar sig fiskeriförvaltningen vara kostsam att administrera och generera små statsinkomster. Det är svårt för nya aktörer att få tillträde till fiskerinäringen, och öppenheten i många system med fiskemöjligheter är liten.

Våra reformförslag varierar beroende på medlemsstat och tar hänsyn till sammanhanget för respektive system, inklusive eventuella nationella mål för fisket som har fastställts. Våra förslag till medlemsstaterna omfattar

- en regeringsförklaring som klargör det offentliga ägandet av fiskerättigheterna,
- en kvotreserv för nya aktörer,
- ett system för kvotbyten mellan fiskarna,
- en landningsskatt som differentieras för inrikes hamnar,
- en omfördelning av kvoter på grundval av socioekonomiska och miljömässiga kriterier.

Fisket kommer att fortsätta att ställas inför tillträdesfrågor. Denna ram erbjuder en väg i riktning mot fiske i det allmännas intresse.

WWW.NEWECONOMICS.ORG

info@neweconomics.org
+44 (0)20 7820 6300 @NEF
Registered charity number 1055254

This research was made possible by generous support from the Adessium Foundation, Oak Foundation, and the Calhoute Gulbenkian Foundation – UK branch.

WRITTEN BY:

Griffin Carpenter and Richard Kleinjans

WITH THANKS TO:

Paolo Accadia, Sveinn Agnarsson, Thomas Appleby, Martin Aranda, Manuel Bellanger, Jörg Berkenhagen, Emiel Brouckaert, Jamie Bull, Anna Carlson, Natacha Carvalho, Goncalo Carvalho, Bertrand Cazalet, Igor Celic, Greig Chalmers, Scott Crosson, Ger de Ruyter, Klaas de Vos, Ralf Döring, Edward Fahy, Tom Flannery, Hans Frost, Raúl García, Miguel Gaspar, Andrea Giesecke, Chris Grieve, Jordi Guillen, Olivier Guyader, Stephen Hall, Krien Hansen, Jeppe Host, Ngaio Hotte, Barbara Hutniczak, Steve Karnicki, Ian Kinsey, Markus Knigge, Matthias Kokorsch, Erik Lindebo, Thilo Maack, Claire Macher, Carmen Martin, Sebastian Metz, Arantza Murillas-Maz, Lia ní Aodha, Fernando Nieto, Ciarán O'Driscoll, Anton Paulrud, Jerry Percy, Terri Portmann, David Powell, Raul Puellezo, Erin Priddle, Cornelia Quist, Jesper Raakjaer, Anthony Rogers, Marcin Rucinski, Rosaria Sabatella, Mogens Schou, Massimo Spagnolo, Lisa Ståhl, Edward Stern, Klaas Sys, Thomas Thøgersen, Katrien Verle, Sebastian Villasante, Johan Wagnstrom, Staffan Waldo, Lauren Weir, Lutz Wessendorf, Chris Williams, Ida Wingren, Hanne Winter and several anonymous interviewees and reviewers. Additional thanks to the countless people who helped us access and understand the information used in this report. All content and opinions are the sole responsibility of the authors.